

WWF: Πρότυπη Προστατευόμενη Περιοχή η Γυάρος

Ένα μεγάλο βήμα για τη διαφύλαξη του φυσικού πλούτου της Γυάρου σημειώθηκε, καθώς η απερχόμενη ηγεσία του υπουργείου Περιβάλλοντος υπέγραψε μία σειρά από μέτρα για την προστασία του νησιού και της γύρω θαλάσσιας ζώνης.

Η θεσμοθέτηση αυτής της πρότυπης προστατευόμενης περιοχής έρχεται ως αποτέλεσμα του προγράμματος ΚΥΚΛΑΔΕΣ LIFE: «Ολοκληρωμένη προστασία για τη Μεσογειακή φώκια στις Βόρειες Κυκλάδες» που υλοποιήθηκε από το WWF Ελλάς μαζί με το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας, την Αποκεντρωμένη Διοίκηση Αιγαίου, την Αναπτυξιακή Εταιρία Κυκλάδων, το Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο, τη ΜΟm/Εταιρία για τη Μελέτη και Προστασία της Μεσογειακής Φώκιας και το ιταλικό ινστιτούτο Tethys.

Ειδικότερα, το «ΚΥΚΛΑΔΕΣ LIFE» (2013 – 2017) έθεσε τα θεμέλια προκειμένου να δημιουργηθεί με ολοκληρωμένο τρόπο και μέσα από μια έντονα συμμετοχική διαδικασία, αυτή η νέα θαλάσσια προστατευόμενη περιοχή. Μάλιστα, για πρώτη φορά στην Ελλάδα, ο σχεδιασμός των μέτρων που εν τέλει θα εφαρμοστούν για την προστασία του τοπικού οικοσυστήματος της Γυάρου έγινε από κοινού με όλους τους εμπλεκόμενους φορείς (αλιείς, τοπική αυτοδιοίκηση, Πολιτεία, ερευνητικά ινστιτούτα, αναπτυξιακοί φορείς, πανεπιστήμια και ΜΚΟ), οι οποίοι αποτελούσαν ενεργά μέλη της λεγόμενης «Επιτροπής Συνδιαχείρισης Γυάρου» που συστάθηκε ακριβώς γι' αυτό τον σκοπό.

«Η θεσμοθέτηση των μέτρων προστασίας της Γυάρου αποτελεί το επιστέγασμα μίας μοναδικής πρωτοβουλίας για την προστασία του θαλάσσιου περιβάλλοντος των Κυκλάδων. Για σειρά ετών, όλοι οι κύριοι εμπλεκόμενοι με τη Γυάρο φορείς πέτυχαν κάτι σπάνιο και πρωτοποριακό: κάθισαν στο ίδιο τραπέζι και συνδιαμόρφωσαν μία ολοκληρωμένη πρόταση για την προστασία της φύσης, την ανάδειξη της ιστορικής αξίας της περιοχής και την υποστήριξη της βιώσιμης ανάπτυξης των γειτονικών νησιών. Αυτή η συμμετοχική διαδικασία αποδείχθηκε ότι μπορεί να λειτουργήσει προς όφελος όλων και θα πρέπει να αποτελέσει παράδειγμα για την προώθηση της προστασίας του φυσικού περιβάλλοντος στη χώρα μας, αλλά και στη Μεσόγειο», τονίζει ο Δρ. Σπύρος Κοτομάτας, συντονιστής του προγράμματος ΚΥΚΛΑΔΕΣ LIFE για το WWF Ελλάς.

Ο μοναδικός φυσικός πλούτος της Γυάρου

Τη βάση για τη διαμόρφωση των κατάλληλων μέτρων προστασίας αποτέλεσαν οι έρευνες και χαρτογραφήσεις που πραγματοποιήθηκαν από εταίρους του προγράμματος, οι οποίες έφεραν στο φως μοναδικά επιστημονικά ευρήματα για το άλλοτε νησί εξορίας.

Μεταξύ άλλων, έρευνες της ΜΟm/Εταιρία για τη Μελέτη και Προστασία της Μεσογειακής Φώκιας, έδειξαν πως στις παραλίες και τις σπηλιές της Γυάρου ζει και αναπαράγεται περίπου το 12% του παγκόσμιου πληθυσμού της μεσογειακής φώκιας *Monachus monachus*, του πιο απειλούμενου με εξαφάνιση και σπάνιου θαλάσσιου θηλαστικού της Ευρώπης. Επίσης, σε έρευνες που πραγματοποίησε το Πανεπιστήμιο Πατρών*, διαπιστώθηκε ότι πάνω από το 50% της θαλάσσιας περιοχής της Γυάρου καλύπτεται από οικότοπους προτεραιότητας και, συγκεκριμένα, από μοναδικούς κοραλλιογενείς σχηματισμούς και λιβάδια ποσειδωνίας.

Το χερσαίο περιβάλλον μελετήθηκε από το Μουσείο Φυσικής Ιστορίας της Κρήτης και από ειδικούς ορνιθολόγους, οι οποίοι ανακάλυψαν μία μοναδική αποικία περίπου 2.000 ζευγαριών του σπάνιου θαλασσοπουλιού Μύχου.

Μέτρα για την προστασία της Γυάρου

Αυτή την εξαιρετικής σημασίας βιοποικιλότητα έχουν ως στόχο να διαφυλάξουν τα νέα μέτρα που θεσμοθετήθηκαν με την υπουργική απόφαση, με σεβασμό στον ιστορικό τόπο και δίνοντας τη δυνατότητα ήπιων δραστηριοτήτων που μπορούν να στηρίξουν την ανάπτυξη της τοπικής κοινωνίας. Σημειώνεται ωστόσο, πως πρόκειται για ένα προσωρινό πλαίσιο προστασίας, διάρκειας δύο ετών και με δυνατότητα επέκτασης για ακόμη ένα έτος, καθώς στο διάστημα αυτό αναμένεται η ανακήρυξη της Γυάρου ως «εθνικό θαλάσσιο πάρκο» μέσω της έκδοσης Προεδρικού Διατάγματος.

Σύμφωνα με το νέο πλαίσιο, το νησί χωρίζεται σε τρεις χερσαίες και τρεις θαλάσσιες ζώνες. Στο χερσαίο κομμάτι επιτρέπονται, μεταξύ άλλων και υπό προϋποθέσεις, η επιστημονική έρευνα, τα έργα αποκατάστασης και ανάδειξης του ιστορικού τόπου, καθώς και η επίσκεψη και η ξενάγηση επισκεπτών με σκοπό την περιβαλλοντική εκπαίδευση, την παρατήρηση της φύσης και την αναψυχή. Όσον αφορά στη θαλάσσια περιοχή, επίσης υπό πολύ συγκεκριμένες προϋποθέσεις, επιτρέπονται εποχιακά, μεταξύ άλλων, η παράκτια επαγγελματική αλιεία με ειδική άδεια, οι οργανωμένες καταδυτικές δραστηριότητες και ο αλιευτικός τουρισμός από επαγγελματίες αλιείς.

Ήδη, η ανταπόκριση από τις τοπικές κοινωνίες Σύρου και Άνδρου και την Επιτροπή Συνδιαχείρισης Γυάρου είναι εξαιρετικά θετική. Πρόκειται, εξάλλου, για την πρόταση και τα μέτρα που είχε αποφασίσει ομόφωνα η ίδια η Επιτροπή.

«Το βήμα που έγινε με τα νέα αυτά μέτρα είναι θετικό, να επιτρέπεται δηλαδή το ψάρεμα κοντά στη Γυάρο για ένα διάστημα, αλλά μετά χρειάζεται να φυλάσσεται αυστηρά η περιοχή. Υπάρχει ικανοποίηση από την πλευρά μας για την όλη διαδικασία σχεδιασμού των μέτρων, ήταν πολύ σωστή και όσα είπαμε τηρήθηκαν. Σαν πρόεδρος των ψαράδων έμεινα πολύ ευχαριστημένος. Όλοι παλέψαμε για έναν σκοπό και τον πετύχαμε», αναφέρει ο Ηλίας Κασιώτης, τέως πρόεδρος του Συλλόγου Επαγγελματιών Παράκτιων Αλιέων Σύρου και μέλος της Επιτροπής Συνδιαχείρισης.